

Inventarisatie naleefniveau rookvrije horeca voorjaar 2014

Sinds 1 juli 2008 geldt in de horeca, sport-, kunst- en cultuursector een rookverbod. Op 6 juli 2011 komt er een versoepeling voor kleine cafés zonder personeel, mits ze voldoen aan een aantal criteria. Zo mogen ze over niet meer dan één horecalokaal beschikken. De vloeroppervlakte van dat lokaal mag niet groter zijn dan 70 vierkante meter. De bedrijfsactiviteit moet bijna geheel bestaan uit het schenken van alcoholhoudende drank. Cafés die hieraan voldoen en roken toestaan, zijn verplicht bij de ingang aan te geven dat ze een rookcafé zijn. Deze uitzonderingen komen na de op handen zijnde herziening van de Tabakswet weer te vervallen.

In opdracht van de NVWA heeft onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAL tussen december 2008/januari 2009 en december 2010/januari 2011 negen kwartaalmetingen uitgevoerd. In die metingen is gekeken naar de mate waarin horecagelegenheden het rookverbod naleven. Per kwartaal zijn ruim 600 aselekt gekozen horecabedrijven geobserveerd in 25 geselecteerde gemeenten. Deze gemeenten vormen een goede dwarsdoorsnede van Nederland. Er is een verdeling gemaakt over zes horecacategorieën: café en discotheek; restaurant; cafetaria en snackbar; sportkantine; kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum); hotel en recreatie. De eerste negen kwartaalmetingen laten zien dat de categorieën restaurant, cafetaria en snackbar, sportkantine, kunst en cultuur (theater, bioscoop, museum) en, hotel en recreatie goeddeels rookvrij zijn. In deze vijf categorieën is daarom de frequentie van de metingen verlaagd naar één keer per jaar. Dat gebeurt in het najaar. De meting van alle hoofdcategorieën heet de totaalmeting. Er wordt in het najaar verslag van gedaan.

In de hoofdcategorie cafés en discotheek is de naleving van het rookverbod nog onvoldoende. Daarom wordt in deze categorie twee keer per jaar gemeten; in het voor- en najaar. Dit heet de deelmeting. Bij deze meting verricht INTRAVAL 400 observaties, verdeeld over vier subcategorieën: 100 discotheek; 100 eetcafés; 100 cafés die niet onder de uitzondering vallen en 100 cafés die wel onder de uitzondering vallen. In maart/april van dit jaar is de voorjaarmeting 2014 uitgevoerd.

In deze factsheet staan de resultaten van de voorjaarmeting 2014. Paragraaf 1 geeft een overzicht van de resultaten van de discotheek, eetcafés, cafés die niet onder de uitzondering vallen en cafés die wel onder de uitzondering vallen in het voorjaar van 2014. Deze resultaten worden vergeleken met de voorjaarmeting 2011 en de najaarmeting 2013. Voor de vergelijking zijn van deze metingen de resultaten van de hoofdcategorie café en discotheek samengenomen (in totaal een vergelijkbare steekproef van 100 per meting).

1. Resultaten voorjaarmeting 2014 per subcategorie

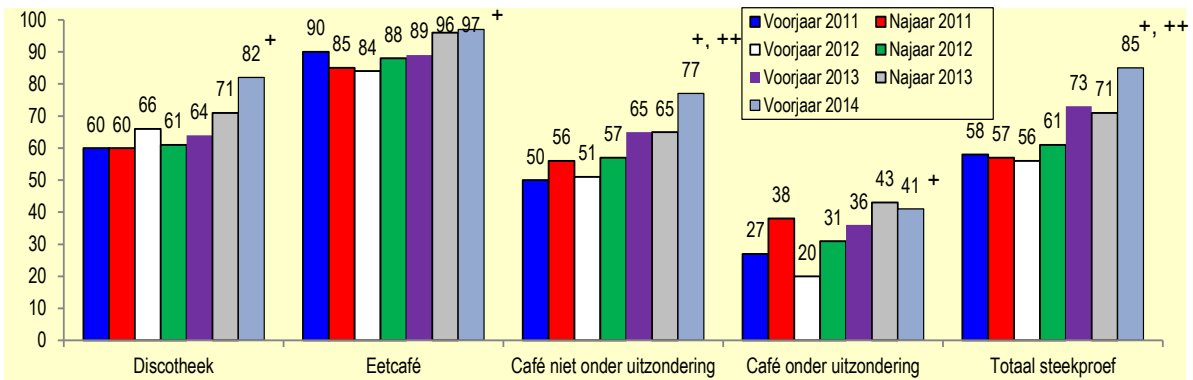
In deze paragraaf staan voor de vier subcategorieën (discotheek, eetcafés, cafés niet onder de uitzondering, cafés onder de uitzondering¹) de resultaten van de (deel)voor- en najaarmetingen 2011, 2012, 2013 en (deel)voorjaarmeting 2014. Ter vergelijking voor de zeven metingen zijn daarnaast steekproeven getrokken van 100 gelegenheden uit de subcategorieën discotheek, eetcafés en cafés die niet onder de uitzondering vallen. Dit wordt weergegeven als 'Totaal steekproef'.

Aanwezigheid rokers

Bij de observaties is gekeken of de aanwezigen wel of niet roken. De zeven metingen leveren het beeld op dat de eetcafés vrijwel rookvrij zijn (voorjaar 2011: 90%; najaar 2013: 96%; voorjaar 2014: 97%, figuur 1). In 82% van de discotheek en 77% van de cafés die niet onder de uitzondering vallen, zijn in het voorjaar van 2014 geen rokers aanwezig. Bij de cafés die niet onder de uitzondering vallen, stijgt het aantal rookvrije bedrijven ten opzichte van de metingen in zowel voorjaar 2011 als najaar 2013. De cafés die wel onder de uitzondering vallen, en waar roken mag zolang dat wordt aangeduid, staan roken in veel gevallen ook toe. In het voorjaar van 2014 zijn in 41% van deze bedrijven geen rokers aanwezig. Vergeleken met de meting in het voorjaar van 2011 is er wel sprake van een stijging. Toen werd in 27% van de bedrijven niet gerookt. De Totaal steekproef laat zien dat het aantal horecabedrijven, waar niet wordt gerookt, toeneemt. In het voorjaar van 2011 werd in 58% van de bedrijven niet gerookt. In het voorjaar van 2014 stijgt dat aanzienlijk naar 85%. In het najaar van 2013 was dit met 71% ook beduidend lager dan in het voorjaar van 2014.

¹ Voor het bepalen van uitzonderingscafés is een bestand verkregen van de NVWA met alle horecagelegenheden die beschikken over een actieve Drank- en Horecawetvergunning. Met behulp van dit bestand zijn cafés met één lokaliteit <70m² geselecteerd. Vervolgens is tijdens het observeren nagegaan of het café met name op drankverstrekking is gericht en hoeveel personen werkzaam zijn in het café.

Figuur 1 Geen rokers naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-107)

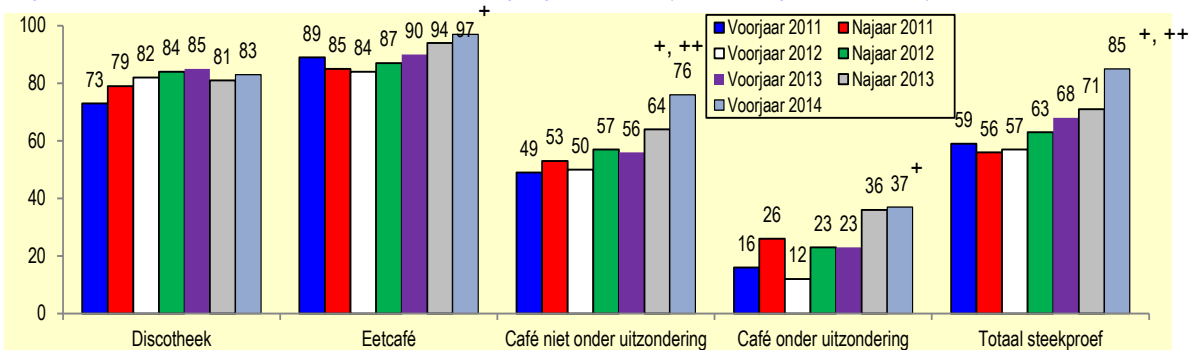
+ Significante stijging tussen meting voorjaar 2011 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

++ Significante stijging tussen meting najaar 2013 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

Aanwezigheid asbakken

Uit de zeven metingen blijkt dat de asbak vooral uit de eetcafés is verdwenen (voorjaar 2011: 90%, najaar 2013: 94% en voorjaar 2014: 97%, figuur 2). In de categorie cafés die niet onder de uitzondering vallen, verdwijnt de asbak in een groeiend aantal bedrijven van tafel/bar; van 49% in voorjaar 2011 en 64% in najaar 2013 naar 76% in voorjaar 2014. Ook bij de cafés die wel onder de uitzondering vallen, stijgt het aantal zaken zonder asbak op tafel of bar; van 16% in voorjaar 2011 naar 37% in voorjaar 2014. De Totaal steekproef laat ook een stijging zien van horecabedrijven waar de asbak niet meer aanwezig is. In het voorjaar van 2011 lag het percentage op 59. In voorjaar 2014 is dat 85%. Dat is ook aanzienlijk meer dan in het najaar van 2013: 71%.

Figuur 2 Geen asbakken op de tafels/bar naar soort gelegenheid, in % (per subcategorie: n=100-107)

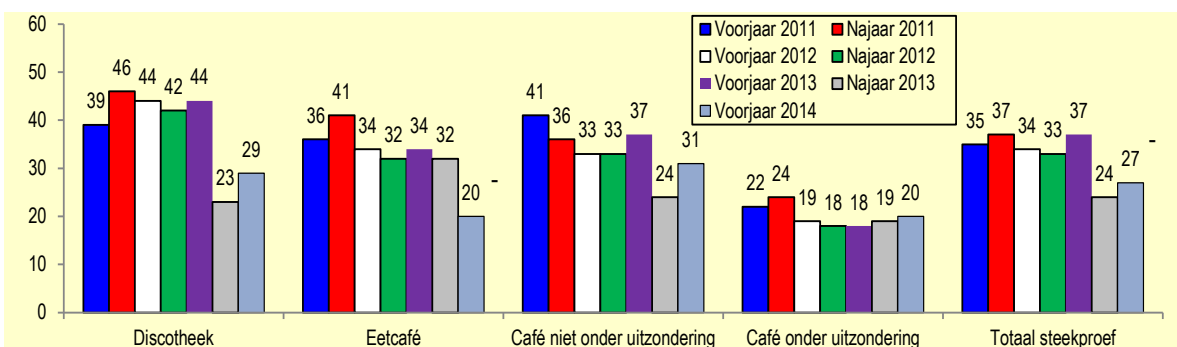
+ Significante stijging tussen meting voorjaar 2011 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

++ Significante stijging tussen meting najaar 2013 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

Aanduiding

Bij de metingen is ook gekeken of het rookverbod in de horecagelegenheden wordt aangeduid. Het aanduiden is één van de maatregelen die bijdraagt aan een goed rookbeleid. Tevens schept het duidelijkheid voor het publiek.

Figuur 3 Aanduiding rookverbod naar soort gelegenheid, in % (per categorie: n=100-104)

⁻ Significante daling tussen meting voorjaar 2011 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

Tegenover de stijging van het aantal rookrijke bedrijven staat een daling van het aantal bedrijven dat het rookverbod aanduidt. Bij de eetcafés duidt 20% van de zaken in voorjaar 2014 het rookverbod aan. Dat is 16% minder dan in het

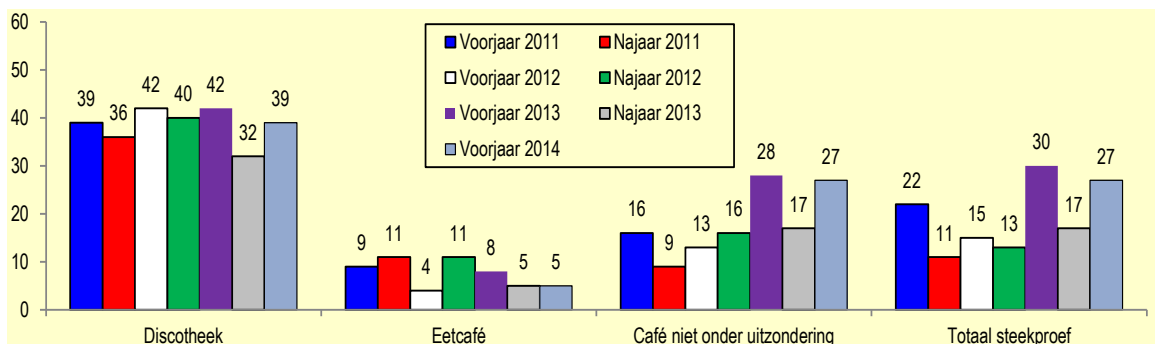
voorjaar van 2011 (figuur 3). Ook de Totaal steekproef laat een daling zien (27% in 2014 tegenover 35% in 2011). Cafés die onder de uitzondering vallen en roken toestaan laten de verplichte aanduiding (roken toegestaan) vaak achterwege.

Ook is gekeken waar de aanduiding zich bevindt. In alle zeven metingen hebben de verschillende soorten horecabedrijven de aanduiding op het raam of de deur, zodat deze van buiten zichtbaar is. Hierin zijn geen opvallende veranderingen te zien.

Rookruimtes

Gekeken is ook of er rookruimtes aanwezig zijn in het horecabedrijf. Van de discotheeken heeft 39% in voorjaar 2014 een rookruimte (figuur 4). Bij de andere categorieën ligt dat percentage beduidend lager. Vergeleken met voorgaande metingen laten de afzonderlijke subcategorieën geen significante verschillen zien. De Totaal steekproef laat hier wel een verschil (maar niet significant) zien: 27% in voorjaar 2014 tegenover 17% in najaar 2013.

Figuur 4 Percentage horecagelegenheden met een rookruimte, in % (per categorie: n=100-106)

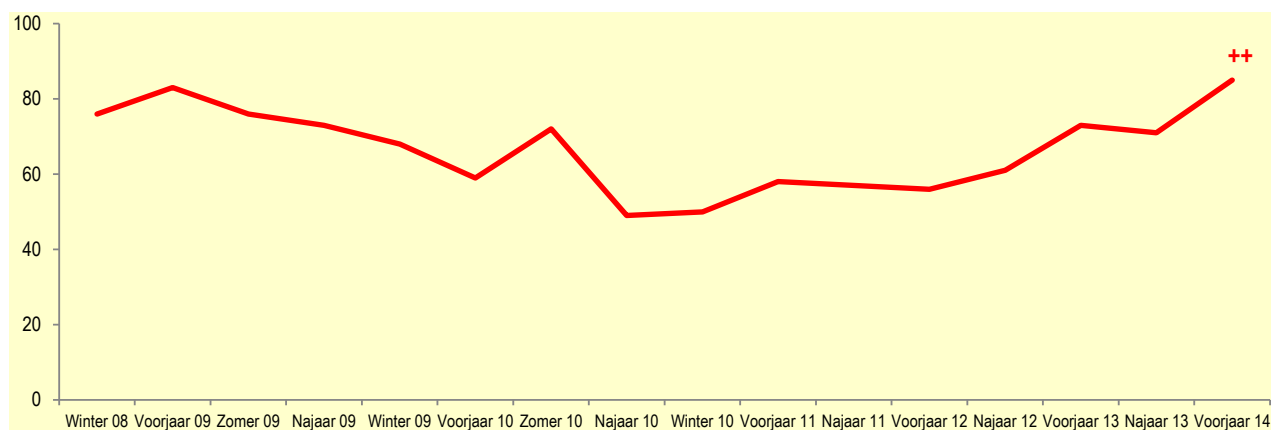
2. Resultaten metingen hoofdcategorie cafés en discotheeken

In deze paragraaf staan de resultaten van de hoofdcategorie cafés en discotheeken (inclusief eetcafés maar exclusief cafés die onder de uitzondering vallen). De laatste meting (voorjaar 2014) wordt hierbij vergeleken met de voorjaarmeting 2009 en de najaarmeting 2013.

Aanwezigheid rokers

In het voorjaar van 2014 zijn rokers afwezig in 85% van de discotheeken en cafés (figuur 5). Dat is beduidend meer dan in najaar 2013: 71%. Vergeleken met voorjaar 2009 doen zich geen opvallende veranderingen voor.

Figuur 5 Percentage cafés en discotheeken waar geen rokers aanwezig zijn (per meting: N=100)

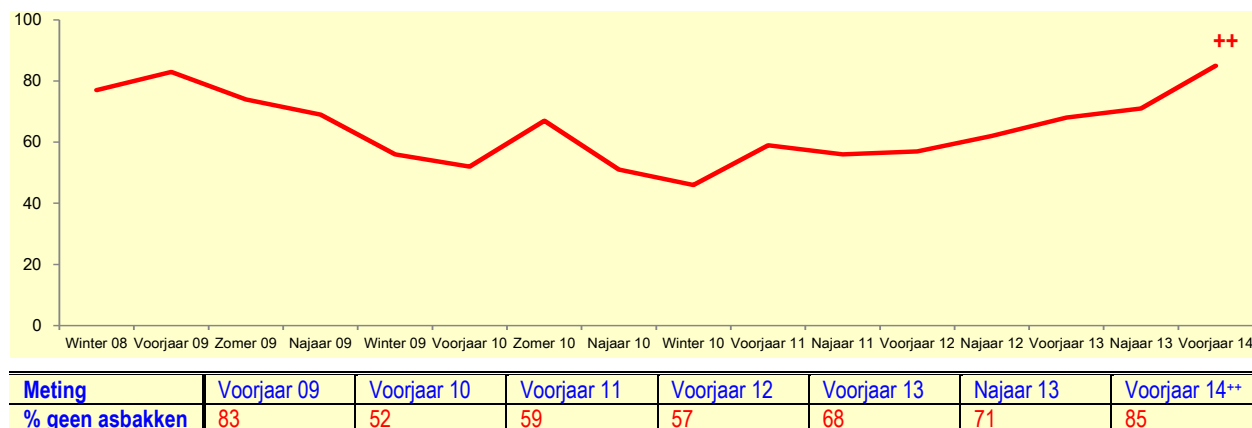
Meting	Voorjaar 09	Voorjaar 10	Voorjaar 11	Voorjaar 12	Voorjaar 13	Najaar 13	Voorjaar 14**
% geen rokers	83	59	58	56	73	71	85

** Significante stijging tussen meting najaar 2013 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

Aanwezigheid asbakken

In het voorjaar van 2014 staat in 85% van de horecabedrijven geen asbak op tafel of bar (figuur 6). Dat is aanzienlijk meer dan in najaar 2013 toen het nog op 71% lag. Ten opzichte van voorjaar 2009 zijn geen opvallende verschillen te zien.

Figuur 6 Percentage cafés en discotheken waar geen asbakken op de tafels/bar aanwezig zijn (per meting: N=100)

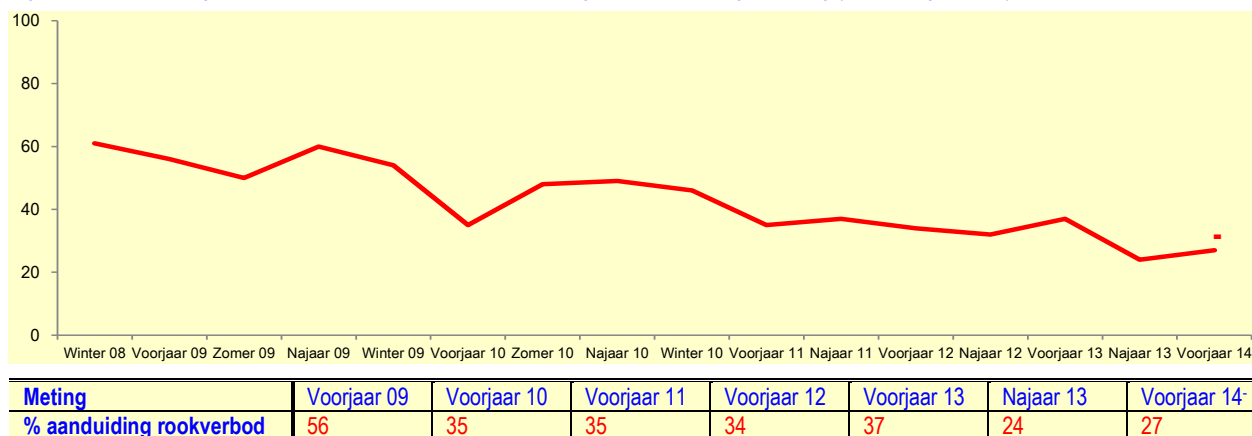

++ Significante stijging tussen meting najaar 2013 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

Aanduiding

Iets meer dan een kwart (27%) van alle cafés en discotheken heeft in het voorjaar van 2014 een verplichte aanduiding van het rookverbod (figuur 7). Dat is minder dan in het voorjaar van 2009 toen 56% van de cafés en discotheken het rookverbod aanduidde. De percentages van najaar 2013 en voorjaar 2014 laten weinig verschil zien.

Figuur 7 Percentage cafés en discotheken met een aanduiding rookverbod voorjaarmeting (per meting: N=100)

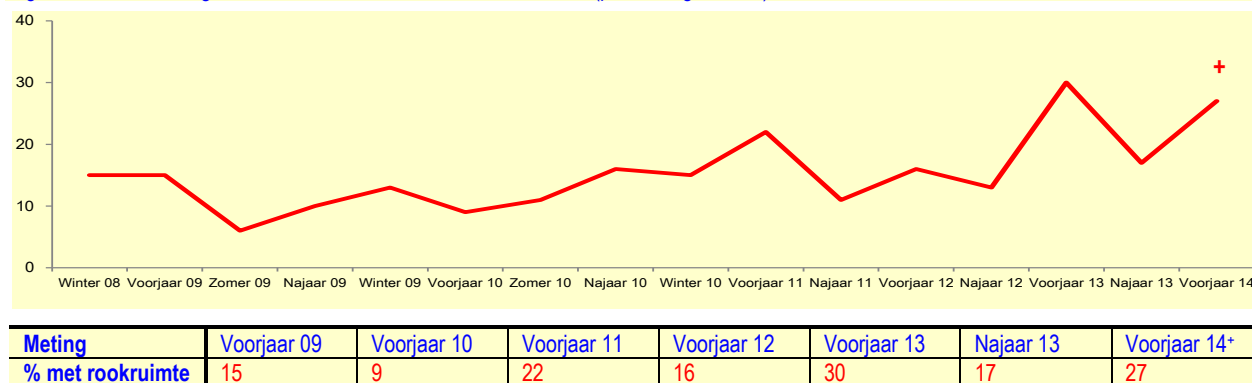

- Significante daling tussen meting voorjaar 2009 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.

Rookruimtes

Van de discotheken en cafés heeft 27% in het voorjaar van 2014 een rookruimte (figuur 8). In het voorjaar van 2009 was dit significant minder: 15%. Ten opzichte van najaar 2013 is er geen significant verschil.

Figuur 8 Percentage cafés en discotheken met een rookruimte (per meting: N=100)

+ Significante stijging tussen meting voorjaar 2009 en meting voorjaar 2014, $p < 0,05$.